

**Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

Навчально-науковий інститут технічного сервісу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Інфраструктура товарного ринку»

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Інфраструктура товарного ринку» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівлі та біржова діяльність».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Інфраструктура товарного ринку» є економічна діяльність суб'єктів інфраструктурного комплексу товарного ринку щодо забезпечення ефективного функціонування сфери обігу та закономірності збереження споживної вартості товарів у процесі товароруку.

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівлі та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма	«Підприємництво, торгівлі та біржова діяльність»
Період навчання	Рік підготовки - <u>3</u> й, семестр – <u>5</u> й
Обсяг курсу	3 кредити; 90 год, з них: лекції – <u>30</u> год, практичні заняття <u>30</u> год, самостійна робота – <u>30</u> год.
Форма підсумкового контролю	Іспит
Викладачі:	К.е.н., доцент Гіржева Ольга Миколаївна

2. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - засвоєння знань з теорії розвитку інфраструктури товарного ринку, забезпечення достатнього рівня компетентностей майбутніх професіоналів у науковому обґрунтуванні та прийнятті оптимальних управлінських рішень з питань взаємодії суб'єктів підприємництва з елементами ринкової інфраструктури; управління діяльністю підприємства в галузі просування, зберігання та продажу товарів і послуг, забезпечення потреб споживачів.

Завдання дисципліни полягають у вивченні існуючих елементів ринкової інфраструктури, особливостей їх функціонування та впливу на суб'єкти підприємництва, закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління ринковими суб'єктами.

Пререквізити дисципліни: базові знання з економічної теорії, мікро- та макроекономіки, фінансів і кредиту, маркетингу, основ товарознавства, правознавства.

Компетентності, які студент набуде в результаті навчання:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації, бути критичним та самокритичним;
- здатність до ефективної зовнішньої та внутрішньої комунікації;
- здатність до вирішення проблемних питань і нестандартних ситуацій у професійній діяльності за умов невизначеності та ризиків;
- здатність проводити дослідження з використанням теоретичних та прикладних досягнень в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Заплановані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- необхідність та значення інфраструктури товарних ринків;
- роль і функції, класифікацію елементів інфраструктури товарного ринку;
- специфіку діяльності оптової та роздрібно-торгівлі, торгово-посередницьких структур, організованих товарних ринків, лізингових, інформаційних та організаційно-комерційних компаній;
- методи державного регулювання та сприяння розвитку ринкової інфраструктури;
- методи оцінки ефективності комерційної діяльності суб'єктів ринкової інфраструктури.

вміти:

- здійснювати всебічний аналіз економічних показників інфраструктури із застосуванням сучасного інструментарію;
- здійснювати вибір між об'єктами інфраструктури ринку для цілей господарської діяльності;
- організацію та планування діяльності інфраструктурних підприємств на ринку.

Методи навчання: практичний, наочний, словесний.

Форми навчання: індивідуальні, групові, аудиторні, позааудиторні.

3. ЗМІСТ І СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів та тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Загальний обсяг	аудиторних				Самостійна робота	Загальний обсяг	аудиторних				Самостійна робота
		усього	в тому числі					усього	в тому числі			
лекції			лабораторні	практичні	лекції				лабораторні	практичні		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Інфраструктура ринку товарів та послуг: поняття, основні елементи та посередники												
Тема 1. Сучасна характеристика товарного ринку	6	4	2		2	2	8,5	0,5	0,5		-	8
Тема 2. Інфраструктура ринку товарів та послуг: сутність, завдання та взаємозв'язок	11	8	4		4	3	9	1	0,5		0,5	8
Тема 3. Комерційне посередництво на товарному ринку	10	6	3		3	4	9,5	1,5	1		0,5	8
Тема 4. Інформаційна та організаційно-посередницька діяльність	11	8	4		4	3	9	1	0,5		0,5	8
Тема 5. Лізингова діяльність	7	4	2		2	3	9	1	0,5		0,5	8
Разом за змістовим модулем 1	45	30	15		15	15	45	5	3		2	40
Змістовий модуль 2. Місце торгівлі на ринку товарів та послуг у сучасних умовах												
Тема 6. Макроорганізація оптової торгівлі	6	4	2		2	2	8,5	0,5	0,5		-	8
Тема 7. Підприємства оптової торгівлі	11	8	4		4	3	9	1	0,5		0,5	8
Тема 8. Товарні біржі, ярмарки, аукціони	10	6	3		3	4	9,5	1,5	1		0,5	8
Тема 9. Роздрібна торгівля	11	8	4		4	3	9	1	0,5		0,5	8
Тема 10. Персональний продаж	7	4	2		2	3	9	1	0,5		0,5	8
Разом за змістовим модулем 2	45	30	15		15	15	45	5	3		2	40
Всього годин	90	60	30		30	30	90	10	6		4	80

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Тема 1. Сучасна характеристика товарного ринку	2	-
2	Тема 2. Інфраструктура ринку товарів та послуг: сутність, завдання та взаємозв'язок	4	0,5
3	Тема 3. Комерційне посередництво на товарному ринку	3	0,5
4	Тема 4. Інформаційна та організаційно-посередницька діяльність	4	0,5
5	Тема 5. Лізингова діяльність	2	0,5
6	Тема 6. Макроорганізація оптової торгівлі	2	-
7	Тема 7. Підприємства оптової торгівлі	4	0,5
8	Тема 8. Товарні біржі, ярмарки, аукціони	3	0,5
9	Тема 9. Роздрібна торгівля	4	0,5
10	Тема 10. Персональний продаж	2	0,5
	Разом	30	4

Теми для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		д/ф	з/ф
1	Товарний ринок – середовище маркетингу	1	2
2	Види ринкових процесів на товарному ринку.	1	3
3	Зовнішнє та внутрішнє регулювання товарного ринку	1	2
4	Принципи та особливості діяльності маркетингових посередників	1	3
5	Економічна діяльність підприємств оптової торгівлі.	1	2
6	Торговельно-посередницька діяльність на товарному ринку	1	3
7	Організація оптової закупівлі товарів	1	2
8	Роль і значення договору в торговельнопосередницькій діяльності	1	3
9	Основні типи торговельних посередників та специфіка їх роботи	1	2
10	Винагорода та мотивація торговельних посередників	1	3
11	Організація посередницької діяльності на товарному ринку	1	2
12	Види виробничих процесів на підприємствах торгівлі	1	3
13	Основні завдання складського господарства на товарному ринку	1	2
14	Транспортно-логістична інфраструктура	1	3
15	Сутність транспортно-експедиційної діяльності	1	3
16	Характеристика інформаційної та організаційнокомерційної діяльності	1	3
17	Реклама як вид комерційної інформації.	1	2
18	Види та характеристика інформаційно-комерційних послуг	1	3
19	Виставки і ярмарки як суб'єкти організаційнокомерційної діяльності	1	3

20	Види організованих товарних ринків та їх відмінності	1	3
21	Аукціон як форма організованого ринку	1	2
22	Конкурсні торги як елемент ринкового регулювання товарного ринку	1	3
23	Біржа, як одна з форм організованого оптового ринку	1	3
24	Брокерська діяльність на товарній біржі	1	3
25	Роздрібна торгівля як основний посередник між виробником та споживачем	1	3
26	Маркетингові рішення в системі підприємств роздрібної торгівлі	1	3
27	Сутність та економічне значення лізингу. Види лізингу	1	3
28	Торгові агенти та основні критерії їх вибору	1	3
29	Особливості організації продажів за каталогами	1	2
30	Електронна комерція як нова форма продажу товарів і послуг	1	3
	Разом	30	80

4. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна оцінка за курс - 100 балів.

Оцінка поточного контролю (максимально 60 балів) включає: відвідування занять – 1 бал за 1 заняття (максимально 18 балів); виконання практичних завдань – 2 бали за завдання (максимально 30 балів); модульний поточний контроль – до 6 балів за модуль.

Оцінка підсумкового контролю (максимально 40 балів) включає:

1) тестовий контроль (включає питання для самостійної підготовки) – максимальна 20 балів;

2) теоретичні питання – максимальна по 10 балів за питання: 10-9 балів - за повну відповідь, що містить взаємозв'язок основних понять та визначень і характеризується логічним та чітким викладенням матеріалу; 8-7 балів - якщо у відповіді допущені не принципові помилки, відсутня необхідна деталізація; 6-5 балів - якщо у відповіді розкрито сутність питання, але допущені невірні тлумачення; 4-3 бали - студент не повністю розкрив сутність питання, у відповіді допущені грубі помилки; 2-0 бали - якщо у відповіді містяться принципові помилки, або повністю відсутня відповідь.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок за поточний та підсумковий контроль.

5. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізація політики академічної доброчесності.

Порядок зарахування пропущених занять відбувається у формі усного опитування (при пропусценні лекції) та виконання індивідуального розрахункового завдання (при пропусценні практичного заняття). При цьому враховується причина пропуску занять: при відсутності за поважної причини відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0, при відсутності поважної причини – 0,5.

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Методичне забезпечення

1. Гіржева О.М. Матеріали лекцій за темами навчальної дисципліни «Інфраструктура товарних ринків» [Електронний ресурс] / О.М.Гіржева.
2. Гіржева О.М. Методичні вказівки до практичної та самостійної роботи студентів з дисципліни «Інфраструктура товарного ринку»: ХНТУСГ. –Харків: 2019. –32 с.

Базова література

1. Апопій В. В. Організація торгівлі : підручник / [В. В. Апопій, І. П. Міщук, В. М. Ребицький та ін.]; за ред. В. В. Апопія. – [3-ге вид., перероб. та доп.]. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 632 с.
2. Белявцев М. І. Інфраструктура товарного ринку : навч. посіб. / М. І. Белявцев, Л. В. Шестопалова. – Київ : Центр учбової літератури, 2005. – 416 с.
3. Інфраструктура товарного ринку. Теоретичні засади : підручник / за ред. проф. О. О. Шубіна. – Київ : Знання, 2009. – 379 с.
4. Прокопенко О. В. Інфраструктура товарного ринку : навч. посіб. / О. В. Прокопенко, В. Ю. Школа, О. О. Дегтяренко, М. Махнуша. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 296 с.
5. Савощенко А. С. Інфраструктура товарного ринку: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 340 с.
6. Шканова О.М. Інфраструктура товарного ринку: Навчальний посібник. - К.:МАУП, 2004. -254с.
7. Ястремская Е. Н. Инфраструктура товарного рынка : учеб. пособ. / Е. Н. Ястремская, Д. В. Райко. – Харьков : ИНЖЕК, 2006. – 216 с.

Додаткова література

1. Грищенко І. М. Комерційна діяльність посередницьких підприємств : підручник / І. М. Грищенко. – Київ : Грамота, 2009. – 448 с.
2. Інфраструктура товарного ринку. Продовольчі товари : підручник / за ред. О. О. Шубіна. – Київ : Знання, 2009. – 564 с.
3. Інфраструктура товарного ринку. Непродовольчі товари : підручник / за ред. О. О. Шубіна. – Київ : Знання, 2009. – 702 с.
4. Марцин В. С. Економіка торгівлі : підручник / В. С. Марцин. – Київ : Знання, 2006. – 402 с.
5. Раровська В. В., Біржова діяльність : навч. посіб. / В. В. Раровська, Л. А. Останкова, С. Е. Акопов. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 144с.

13. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт ВРУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
2. Міністерство економічного розвитку та торгівлі України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
3. Міністерство інформаційної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mir.gov.ua/>

4. Міністерство інфраструктури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mtu.gov.ua/
5. Урядовий портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
6. Українське об'єднання лізингодавців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uul.com.ua/>
7. Український союз промисловців та підприємців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uspp.ua/>
8. Українська універсальна біржа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uub.com.ua/>
9. ЛІГА: Закон [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua/>
10. Рахункова палата України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/>
11. Санітарно-епідеміологічна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dsesu.gov.ua/>
12. Державна інспекція України з питань захисту прав споживачів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dsiu.gov.ua/>
13. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>

**Шкала: національна та ECTS і критерії
оцінювання до визначення рівня знань і навичок**

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання:

«Відмінно» (90-100 балів) – студент виявляє всебічні системні і глибокі знання програмного матеріалу, вільно оперує матеріалом, чітко володіє понятійним апаратом, уміє аналізувати і робити висновки;

«Дуже добре» (82-89 бали) – студент виявляє широкий професійний кругозір, уміння логічно мислити, виявляє достатньо системне і глибоке

знання програмного матеріалу, чітко володіє понятійним апаратом, проте у відповідях допускаються окремі неточності, які не змінюють суті питання.

«Добре» (74-81 бали) – студент виявляє достатньо глибоке знання програмного матеріалу, володіє понятійним апаратом, вміє аргументувати свої відповіді, проте у відповідях допускаються неточності, які впливають на чіткість.

«Задовільно» (64-73 бали) – студент виявляє не достатньо глибоке знання програмного матеріалу, в основному володіє основним понятійним апаратом, але допускає принципові помилки;

«Достатньо» (60-63 бали) – студент виявляє слабкі знання, у відповідях не точно формулює причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, оперування фактами відбувається на рівні запам'ятовування, допускаються значні помилки.

«Незадовільно» (35-59 бали) – студент виявляє значні прогалини в знаннях основного програмного матеріалу, у володінні окремими поняттями, не знає більшої частини фактичного матеріалу, не вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами, завчивши матеріал без його усвідомлення.

Укладач _____ (О.М.Гіржева)
(підпис)

Завідувач кафедри ПТБД _____ (Р.В.Левкіна)
(підпис)

Голова Науково-методичної
ради ННІ ТС _____ (Н.М. Колпаченко)
(підпис)